

Boj na Lipovem.

Podoba, ki jo vidite tukaj, kaže vam kervavo bitko, ki so jo imeli junaški in hrabri Černogorci s kervoločnimi Turki. Kneževina črnogorska je podobna našemu pustemu krasu, kmetijstvo je zelo zanemarjeno; a temu nij čudo,

ker se je treba hrabrim Černogorcem skoraj vedno boriti v večjih ali manjših bitkah z nevernimi kervoloki Turki.

Na čelu črnogorske vlade je knez, ki se imenuje „knjaz i gospodar slobodne Černe gore i Berdah.“ Od 1831. leta si izbira knez vsako leto starešinstvo, obstoječe iz predsednika, podpredsednika in 14 udov. To starešinstvo ima vse tekoče državne posle reševati in kazenske razsodbe izvrševati s pomočjo kapetanov, katerih je 100 v deželi, in pandurov, katerih je 420. Pri važnih zadevah skliče knez skupščino. Vsa dežela je razdeljena v 8 nahij, katere se delijo v 44 plemen. — 1860. leta je bil črnogorski knez Danilo v Kotoru od nekega izgnanega Černogorca zavrtno ustreljen. Njegova žena Darinka je proglasila po njegovej smrti Nikico, sina kneževega brata, za kneza, ki se je brez zaprek lotil vlade.

Ko so Černogorci pomagali Hercegovincem, ki so bili vstali pod Luko Vukalovićem, zapleli so se tudi oni v vojsko s Turki, ter so jo tako slavno zmagali, da so se vse sosednje krajine združile s Černo goro. Ali kmalu so Turki z veliko silo udarili od dveh strani na deželo in jo začeli z velikimi izgubami dobivati. Ker ste bili obe vojski upešani, sklenil se je mir v stolnem črnogorskem mestu Cetinji 9. sept. 1862. l., in Črna gora je bila prisiljena po imenu pripoznati turško nádoblast.

Pod turškim sultanom Azisom so udarili Turki v novejši dobi na Lipovo selo (vas) v Černej gori, katero so zažgali ter mnogo junaške kervi prelili. To kervavo bitko nam opisuje Černogorec Savo M. Martinović, vernivši se v domovino, potem ko je bil 16 let v Avstriji pregnanec, v lepih verzih. Mej drugim pripoveduje, da se je v tem boji posebno odlikoval Bajo Bošković, ter da njemu gre čast, da je po vitežki potolkel turške zmaje in volkove.

Princ Evgen.

Princa Evgena, rojenega v Parizu 1663. leta, pridobila si je Avstrija po nekem posebnem slučaju, kakor pozneje vélikega vojevodo Lavdona.

Evgena je hotel oča imeti duhovna ter ga je zato tudi pošiljal v šolo. Ali sina je bolj mikal vojaški stan in zato je prosil francozkega kralja Ludovika XIV., za kapitanovo službo pri dragoncih. A kralj mu po nasvetu svojega vojnega ministra, ki je bil zelo sovražen celej Evgenovej ródbini, odbíje prošnjo, pristavljajóč mu, da naj ostane v svojej dosedanjej službi. To ga je zelo razjezilo. Ujezila so ga tudi mnoga razžalovanja, katere je morala terpeti njegova mati, in posnemajóč zgled svojih dveh bratov, stopil je 1683. leta v avstrijsko službo. — Užé pod lotrinškim vojvodom Karlom, odlikoval se je posebno v bitkah proti Turku. Pač so se kesali Francozje čuvši o junaških činih svojega rojaka. — 1697. leta je posekal Ozmane v grozovitej bitki pri Centi. Vsled tega je dobil nadpoveljništvo cesarske vojne.

16. avgusta 1717. leta je vzel mesto Beligrad in je Turke také naklepal, da je bilo treba skleniti pasarovički mir, ter je imela Avstrija potem celih petnajst let mir pred krutimi mahomedani.

Umerl je na svojem lepení gradu Belvedere, 72 let star 21. aprila 1736. leta, obžalovan od cesarja, vojakov in od vseh, ki so ga poznali. V.—ž.—